

NOVINE

SLOVENSKE KRAJINE

Naročnina na 1/4 leta 5 Din., na posamezni naslov 6.25 Din. V inozemstvo mesečno 6 Din. Od 1. julija doma 6 Din. več, v inozemstvo 12 Din. več. Doma se lahko v blagi plača.

IZHAJAJO VSAKO NEDELO.

Uredništvo i uprava M. SOBOTA, Križova ul. 4.

Cena oglasov: Cela stran 800 Din., mali oglas do 35 reči 10 Din., više vsaka reč 1 Din. Med tekstem so oglasi 15% dražji. — Popust od 5—50%. — Pošt. ček. pol. št. 11.806.

Inserirajte v našem Kalendarji!

Naš kalendar je najbolje razširjeni v našoj krajini, letos se ga bode štampalo 7.000 izvodov. Zato, šteri mislite v njem oglaševati, včasih pošlite oglase na upravo „Novin“.

Moč štampa.

Ne je šče dugo od toga Edne nemške novine so prinesle svojim naročnikom reči, štere so jako važne. Pa ne samo za njegove naročnike, liki tudi za vse katoličane, tudi za nas. Pisale so: „Če katoličani preglednemo naše delo, vidimo, da je 60% vseh naših sil namenjeno dušnopastirski brigi; 20% je namenjenih vzgajanji i šoli, 15% pa dela lübezni i skrbi za siromake.“ Predragi, ka mislite, kelko procentov svojega dela pa posvetimo štampi (tiski)? Samo eden procent vsega našega dela? Ali je ne to žalostno?

Kak veliko moč i kak velki pomen ma tisk dnesden, toga se mi katoličani komaj zavedamo. Nasprotniki katoličanov pa dobro razmijo, ka je tisk. Za njega dajo vse. Njedna žrtev je ne prevelka. Znajo, ka je moč tiska večja kak orožje. Zakaj? Zato, ka časopis ima oblast nad javnim mnenjom. Poglednimo samo na to: svet vladajo milijonarji. Ka oni ščejo, to napravijo. Milijoni pa milijoni delajo pa stradajo. Za koga pa? Za nje. Vse more delati za nje. Tej milijonarji, kapitalisti njim pravimo, so v velkoj meri krivi, ka je tak slabo na sveti. Njüvo delo je krivično. Pa vseedno so oni najveksi gospodje pa majo moč v svojij rokaj. Zakaj? Zato, ka majo časopis v svojoj oblasti. S svojimi novinami preplavijo svet i z njimi vladajo lüdsko mišljenje. Kelko lüdi je, ka slepo verjejo tem novinam.

Pa nej samo kapitalisti, liki tudi nasprotniki naše Cerkve majo v velkoj meri ravno v tiski svojo najvekšo moč. Z njimi širijo mržnjo do vere, do Cerkve, do vsega ka je svetoga. Lüdje se počasi navzemejo toga mišljenja. Zavolo toga je dnesden telko nevere na sveti.

So na sveti jako male živalice. Prostim očem so nevidne, zato ka so brezbarvne. Pa bi lüdje radi znali, kakše so, kak se gibljejo. Ka so napravili? Krmli so je s hranov, šteroj so primešali malo barve (barbe) Za nekaj časa so postanole vse živalice takše barve. Lüdje so dosegli svoj namen.

Vidite, tak delajo slabi časopisi. Tak pomali krmijo svoje naročnike s slabimi navukami. Človek se ji navzeme, ka niti ne ve, kda.

Predragi! Ali si zarazmo pomen novin! In mi katoličani smo samo eden procent vsega svojega dela posvetili njim! Zdaj je šče čas, ka to svojo napako popravimo! Pa moramo iti vsi na delo. To

Večkratni ministerski predsednik grške države — Ventzelos.

moremo imeti vsikdar pred očmi, ka je naša moč v tom, da kak najbolje razširimo dober tisk. To ka mi čüjemo pri predgi, je za nas premalo. „Zakaj?“ te me pitali prestrašeno. Naj vam odgovorim z rečmi ednoga kardinala. Pravo je: Za naše duševno življenje predga več ne zadostuje, štero čüjemo ob nedelaj v cerkvi. Poslušat jo hodijo itak navadno samo takši, steri verjejo. Dühovnik predga ob nedelaj, novine, časopis pa predga vsakši den i ob vsakoj vöri. Dühovniki predgajo vernikom v cerkvi, časopis pa hodi k njim na dom. Dühovniki posvetijo predgi pol vüre, časopis se pa vüre i vüre z njimi razgovarja. Besede (reči) se hitro pozabijo, pisana i tiskana beseda pa ostane. Kak šte što dobro predga i nas vavdüşi za dobro reč, ali ne pozabimo je že za par dni?

Toga nišče nemre tajiti, ka je tisk jako velikoga pomena za vse nas. Mi moremo imeti svoje časopise, šteri bodo branili naše pravice! Poglednimo samo, kak se katoličani v drugij državaj brigajo za to, ka bi kak najbolje razširili svoje časopise! Na priliko: Francijo i Švico. V Franciji imajo katoličani že v vsakšem varaši svole katoliške novine. V Švici izhaja 69 katoliških listov! Zadnje čase imajo v Franciji posebne „časopisne kongrese“ samo s tem namenom, ka bi kak najbolje razširili dober tisk.

Ali bomo mi spali? Ne, nesmimo, če nam je kaj za našo srečo i srečo naši zanamcev! Zato vsi na delo. V vsakšo našo

hišo more prihajati samo dober tisk: dobre novine, dobri mesečnik, dobre knjige! Poglednimo samo na Švico. Tam je kakšij 250 000 katoliških družin. Katoliško časopisje pa prihaja k 200.000 družinam! Njüva glavna skrb je to: v vsako hišo katoliški časopis! Napovedali so odločni boj vsem onim novinam, šteri so napunjeni z protiverskimi navuki!

Posnemajmo je tudi mi. Slab časopis nesmi zahajati k nam, v naše hiše. Samo dober. Zato pa, predragi, čtimo radi naše Novine i Marijin list i skrbimo za to, ka prideta v vsakšo hišo. Jako potrebno nam je dobro čtenje. To njiva v obilni meri davata!

Odgovor „M. Krajini“!

Več akademikov javno poziva M. Krajino, da pove, ka razmi tisti smeteni članek 23. X pod rečmi „slovenoborcev“ — „meglenega samoslovenstva“! Ne priznavamo nikše diktature mišljenja, zato tudi odklanjamo vabilo M. Krajine k sodelovanji, ar na univerzi gojimo 1. slobodno mišljenje, 2. pa spoznavamo znanstveno svojo zgodovino i jezik — zato se ne brigamo za smetene i prazne misli,

Ali so bili že tak slabi časi?

Že večkrat je Europa preživlala slabe čase, samo v takši meri ne kak doživlja zdaj, gda krvavi i vmira pod težov gospodarske krize.

Zgodovina kaže ne samo kratko, par let trajajoče dviganje i kapanje gospodarstva, liki tudi gibanje navzgor i navzdol za celo desetletje. Že v dobi 1820 do 1825 so spadnole cene žiti za polovico i tretino, živini pa za polovico; cena industrijskih proizvodov pa je ostala neizpremenjena. Leta 1825 se je začnole zboljšanje i z letom 1835 so nastale palik zdrave, normalne razmere. Ponovna gospodarska kriza se je pojavila leta 1875. Cena pšenici je začnola kapati i dosegnola leta 1896 samo ešče polovico stare višine. Spadnole so tudi cene živine i mlečnih proizvodov. Da so pa cene živine menje nazadovale kak žitne cene, je prešla cela vrsta evropskih držav od žitarstva na živinoreje. Vzrok tedanji krizi polodelskih držav je bio velikanski razmah polodelstva v Ameriki. Kriza je trpela do konca stoletja. Ešče komaj 1905 so začnole cene polodelskih pridelkov palik rasti. Prišla pa je doba velikanskoga

Svet reši samo lübezen Jezušovih ran! V te namen širite Novine!

gospodarskoga razvoja, šteri bi po prorokovanji narodnih gospodarov z letom 1914 mela slediti nova kriza. A to je preprečila svetovna bojna.

Tak se nam kaže gospodarstvo ne kak ravna, naraščajoča linija, liki kak kakše valovanje, kapanje i naraščanje. „Sedmim dobrim letom sledi sedem slabih let“. Če je vekši procvit, tem globši je sledeči padec. Primera gospodarskih kriz iz zgodovine s zdajšnjov krizov kaže, da mamu tudi zdaj računati z dugotrajnov krizov, štera bode močno spremenila gospodarsko obličje poedinih držav.

Znati pa moramo predvsem dvoje dejstev, značilnih za denešnji položaj: kriza ne obsega samo edne države i ne samo edne zemline, liki celotni svet. Celo njeni znaki so si jako podobni: Ogromni padec cen gospodarskih pridelkov, nadprodukcija v gospodarstvu i delavska brezposelnost. Nadale se razlikuje denešnji položaj od drugih v tom, da zaostaja celotni gospodarski aparat, kmetijstvo, trgovina, industrija i obrt; v prešnjih krizaj pa je vmirao samo eden deo. Tej znaki nam svedočijo, da tudi navadno primerjanje naše krize z krizami v zgodovini, je ne točno. Svetovno gospodarstvo je z razvojom tehnike i z mogućnim razmahom trgovine zadobilo povsem nov ustroj. Edno pa lejko povemo: Gospodarstvo tak dolgo nebode najšlo mirnoga razvoja, dokeč v njem ne bodo zavladala zdrava gospodarska načela krščanske pravičnosti i lübezni. Kem bole se jim pa bode gospodarstvo odtüjevalo, tem vekša bode njegova bolezen.

Od cene i izvoza naše živine ešče nekaj.

V dnešnjih Novinaj čtete oglas g. Bohar Adama, najstarejšega trgovca z mesom v Slov. Krajini. Te gospod bo dao lepo ceno za našo živino, če dobi izvoz v Avstrijo. Pred kratkim je dobo en vagon i je plačao bike toga vagona po 5 Din. na živo vago kilo. I vendar je te gospod zaslüžo, kak nam je pravo, na tom vagoni 4000 to je štiričezero čistoga. Kak je pa prišo g. Bohar do toga vagona?

Gda je g. minister dr. Kramar meo spravišče v Beltincih, se je tomi potožo g. Bohar, ka ne more izvažati. Te je pravo eden g. poslanec Slov. Krajine, ka g. Bohar zato ne izvažaj, ar ne prosi izvoza. Na ta ugovor je g. Bohar pokazao ministri svoje vnoge zahteve po izvozi. Kak je te minister ovarao, se je razsrdo i svojemi tajniki naročo, naj si to zapiše, ka se ta krivica mora popraviti. I resan se je popravila, g. Bohar je dobo včasi eden vagon živine za izvoz. — A odtistimao pa pali nikaj ne dobi. Zato naznanja v našem listi, ka je pripravljen dati lepo ceno za bike i telice, če dobi izvoz. Naša Agrarna in gospodarskopodporna zadruga je bila prva, ki se je za g. Bohara potegnola prle, kak je dobo nekaj za izvoz — i prva je zdaj znova. Gda pride izvoz g. Bohari i se podigne cena živini, zahvalite se našoj zadrugi. Gda to naznanjamo, bo vsaki pamenten i dobrohoten človek spoznao veliki hasek, ki ga nüdi našemi človeki zadruga i zednim tudi spozna, zakaj jo nešteri tak sovražijo i preganjajo. Tretje, ka stoga shaja, je pa dužnost, da vsi k njej stopimo, ki

še nesmo. Zadruga ma moč, ar jih dosta jezer zbranih v njej, vsi pristopite zato k njej.

Politični pregled.

V Španiji požigajo cerkve. Slobodomiselne i bolševiške tolpe so žežgale v *San Sebastiani* i tüdi ešče na drugih krajaj Španije cerkve. Špansko verno lüdstvo zahteva od oblasti naj krivce kaznuje. Če se bo oblast zgenila, nam je ešče ne jasno.

Gömböšova agrarna reforma. Vogrski ministerski predsednik Gömböš misli izvesti agrarno reformo na Vogrskom. Njegov načrt je tale: vstanovi se naj 1500 novih vesnic s skupno 3 milijoni jutrov zemle, v šterih bodejo najšli brezposelni krüh. Ta velka agrarna reforma bode izvršena s pomočjov zvänešnjega i notrašnjega posojila.

Med Anglijo pa med Irsko je prišlo do svaje. Irska, štera leži zapadno od angleške države, je v prešnjih časaj jako trpela od angleškoga jarma. Irska zgodovina je pisana s krvjov. Največ je trpela Irska za časa bojov med protestanti, šteri so v velkoj meri Angleži i med katoličani, k šterim spada irski narod. Zadnje čase se pa Irska zmerom bole osvaja od Angležov, posebno zdaj, gda vlada irskomi narodi *de Valera*. Ta politika Ircov pa je ne pogodi Angležov, zato pa je prišlo zadnje čase do svaje.

Bojna v Južnoj Ameriki. Bojna med državama Bolivijo i Paragvajom se nadaljuje. Do boja je prišlo med tema dvema državama, zavolo posesti Gran Chaco, namre Gran Chaco ma velke petrolejske vrelce.

Juško Maučec:

IV.

Zgodovina Slovenske krajine.

Krao Bela I. (1061–1063).

Po nesrečnoj smrti krala Andraša je ne zavladao njegov sin Salamon, liki začnola se je duga državlanska bojna med Salamonom i Andrašovim bratom — Belom, šteri je tüdi v toj borbi zmagao i končno postao vogrski krao. Andrašov sin Salamon pa je z vnogimi velikaši zbežao k nemškomi casari.

Krao Bela I. je vladao samo tri leta. Včasi v začetki kralüvanja je začno vogrsko državo vrejevati. Dača, štera je bila v tom časi velka, posebno za kmeta, jo je znižao. Da bi pa vse svoje načrte vresničo, štere si je stavo, je ne mogeo, zavolo ešče zmerom močne poganske stranke. Poganska stranka se je zdignola proti njemi, zahtevajoč od krala naj odpravi krščanstvo i naj zavlada palik nazaj poganska vera na Vogrskom, dokeč je ne pogansko stranko premagao. Krao Bela je meo tüdi težko stališče s Petrovim sinom Salamonom zavolo kraljevskoga prestola. Med njima je celo prišlo do boja. Liki že leta 1063. je Bela I. nesrečno vmro. Zapüsto je tri sini: Gezo, Ladislava i Lamberta. Kraljevsko krono pa dobi Andrašov sin Salamon.

Krao Salamon (1063–1074).

Po Belovoj smrti so ne zavladali njegovi sinovje, štere je želelo vogrsko plemstvo. Liki s pomočjov nemškoga casara Henrika IV. je zavladao vogrskoj državi Andrašov sin Salamon. Tüdi za njegove vlade so ednake zgodovinske slike krvavih razprtij med Arpadoviči, v štere razprtije

so se vmešavale nemški casarje. Dosta malih obmejnih prask nam razgrinjajo tüdi poznejša desetletja. Gda je leta 1063. nemški casar Henrik IV. šo z vojskov na Vogrsko, da pomaga krali Salamoni proti njegovimi tekmeči Gezi, sini Bele I., se je vdeležo toga pohoda tüdi kranjski mejni grof Udalrik II. i tam dobo svojo ženo Sofijo, hčer vogrskoga krala Bela I. Slovenci ob obeh straneh Mure so dosta trpeli, zavolo tej napadov od vzhoda i zapada. Slovencom so Madžari ne samo porüšili v tej bojaj njihovih domov i odpelali živino, liki so nalovili tüdi lüdi kak moške, tak tüdi ženske i kak robe vlekli s sebov na Vogrsko. Državlanski boj med kralom Salamonom i sinovi Bele je trajao cela leta kralüvanja Salamona, dokeč je ne v tom boji Salamon podlegao. Vogrski velikaše pa so zvolili za svojega krala sina Bele — Gezo I.

Krao Geza I. (1074–1077).

Tüdi včasi za njegove vlade je prišlo palik do državlanskih bojov pod šterimi boji je jako oslabela vogrska država. Prešnjiji vogrski krao Salamon se je zvezao z nemškim casarom Henrikom IV., šteromi je oblübo vsakoletno dačo i obečao šest mest, če njemi spravi nazaj kraljevsko krono. Nemška vojska je rejsan prišla do Požuna, liki brezi toga, da bi kaj opravila.

Nazadnje misli Geza odpovedati se kraljevskomi prestoli i dati nazaj kraljevsko krono Salamoni, liki med temi pogajanji je Geza I. vmro. Njemi pa je sledio na prestoli brat Ladislav.

Krao Ladislav (1077–1095).

Krao Ladislav, brat pokojnoga Geze I., zavolo svoje nevtrüdlive delavnosti, velke

čednosti i krščanske pobožnosti, se je jako dopadno vogrskim velikašom i sploj vsemi lüdstvi.

Za vlade Ladislava so nastanole na Horvaškom velke zmešnjave, zavolo nenadne smrti Dmitra Zvonimira leta 1089. Krao Zvonimir je ne zapüsto sinov, šteri bi naj sledili njemi na kraljevskom prestoli Hrvaške. Nastanoli sta dve stranki; prva močnejša, se je potegüvala za Štefana, potomca iz kraljevskoga roda Trpimirovičov, šteri je rejsan postao hrvaški krao. Druga stranka pa je trdila, da ma hrvaška krallica — dovica Helena, štera je bila sestra vojskoga krala Ladislava, pravico do hrvaške korone. Liki krali Štefani je bilo usojeno kratko vladanje hrvaškomi narodi. Že naslednje leto je vmro leta 1090.

Po smrti zadnjega Topimiroviča Štefana je postanola močnejša Helenina stranka. Gda je nastanola notranja borba med obema strankama, je pozvala Helena svojega brata vogrskoga krala na pomoč i njemi je ponüdila hrvaško krono. Ladislav je sprejeo ponüdbu i vdaro z vojskov na Hrvaško, štero si je osvobojao brezi velikih težav. Liki včasi nato se je Ladislav morao vrniti, zato ka so pridrli na Vogrsko divji Kumani. Na Hrvaškom pa je püsto za krala svojega nečaka *Almoša* (1091–1095) šteri je nato ustanovo leta 1094. v Zagrebi novo püšpekijo, pod štero so spadale tüdi preci časa naše župnije, kak Lendava, Dobrovnik, Bogojina i Türnišče, od šterih bodemo kesnej pisali. Krao Ladislav pa je že l. 1095. vmro, ne da bi se ešče ednok vrno na Hrvaško. (Dale).

4. boža zapoved: Spoštüj očo i mater! Spoštüj tüdi jezik zemlo i dom, šteroga si sprejeo od očo i matere!

Naznanje našim kmetom,

posebno kotrigam

Agrarne in gospodarsko- podporne zadruge.

Podpisani trgovec i izvoznikar plačam za bike i telice na živo vago od 4 Din 50 par do 6 Din po kili, če dobim za izvoz. V prvoj vrsti obiščem kotrige zadruge.

Dolnja Lendava.

Bohár Adam.

M. Sobota

— **Tolvaji v Soboti.** Prešnji teden so ponoči vdrti v lekarno dr. Bölcsa tolvaji i odnesli več jezero dinarov penez.

— **Novi grob v Soboti.** Pred par dnevi je vmro v Soboti daleč poznani trgovec z ledrom g. Lazar. Bog daj pokojnomi večten pokoj!

— **Vulice v Soboti.** Vsakše mesto svojim vulicam davle imena svojih velikih mož. Tudi Slov. krajina ma takše može, šteri so vse svoje življenje žrtvovali na hasek svojega ljudstva. Zakaj ne bi tudi naša Sobota dala svojim vulicam imena naših velikih mož, kak n. pr. oba Kizmiča, Ivanocy i drugi?

Slovenska krajina.

— **Navuk za tretjred** je dnes v nedelo, 6. novembra v Črensovcih. Večernice so ob 2. Navuk je po večernici. — Navuk za december pa bo, kak vsako leto dec. 8. Večernice ob 2, potem navuk, po navuki pa ponovitev zaoblube čistosti.

— **Žižki.** Podpisani Stanko Ivan se zahvaljujem gospodom okoli „Murske Krajine“ ki so mojo razrešitev kak občinskoga odbornika skoro eden teden prle razglasili v „Murskoj Krajini“ kak sem podpisani dobo razrešnico; kakpa gospodje tam okolik vse najprle znajo i kak mi je znano to tudi vse tam odnet shaja; ne mi je pa znano, ka se stem šče doségnoti; mogoče gospodje tu vidijo izhod iz kmetske krize? Nevem. Stanko Ivan pos. v Žižkih hšt. 68

— **Vabilo.** Podpisano prosvetno društvo v Črensovcih priredi 13. novembra, v nedelo, proslavo na čast častitlivomi slugi božemi, Antoni Martini Slomšeki. Proslava se vrši v Našem Domi popoldnevi ob 3. Pristopnine nega. Kovač Jožef tajnik. Žerdin Martin predsednik.

— **Nedelica.** Ni res, da bi jaz zaprosil kakršnokoli oblastvo, da bi se me razrešilo županske dolžnosti. Res pa je, da o tem sploh nikdar nisem govoril in tudi ne zaprosil nobenega oblastva, da bi me županskih dolžnosti razrešilo. Župan: Bakan Štefan.

— **Mro je 30. okt.** v starosti 74 let naš dolgoletni širiteo Majcen Janoš v Rankovcih. Pokojni je opravlaol razne občinske službe in je kak vzoren krščenik vsakomi rad pomago. Naj počiva vu meri!

— **Zakaj pačite imena naših vesnic?** Vsakšemi narodi je sveto ime, štero je sprejeo od svojih očakov. Pri nas se pa dobijo ništerni ljudje, šteri toga neščejo poznati. Tak čujemo večkrat: idem v Mursko, idem v Dolnjo, idem v Gornjo, mesto da bi pravo: idem v Sobotu, idem v Lendavo, idem h Gradi! Ljudje zakaj pačite naša lepa vesnička imena, o šterih je za p sao znani profesor, da so najlepša i naj bole slovenska v celoj Sloveniji.

— **Razglas.** V smislu § 52 uredbe o izvrševanju očevalnih odredb (Uradni list kr. banske uprave dravske banovine št. 28/125 od 6. 2. 1930) se razglaš, da je glasom zvršne sodbe okrajnega sodišča v Dol. Lendavi z dne 21. junija 1932, opr. št. Kps 294/35-5 Žalika Ignaca, roj. 22. 10. 1907. v Mali Polani, tja pristojhemu in stanujočemu v Mali Polani št. 81, občina ista, srez Dolnja Lendava, dravska banovina, prepovedano zahajati v krčmo za dobo enega leta. Začetek dobe prepovedi posecanja krčem začne dne 30. oktobra 1932 in konča s potokom 30. oktobra 1933. Po § 268 kaz. zak. se kaznuje vsakdo, ki ve za razglašeno prepoved, pa vendar postreže taki osebi z opojilom. Sreski načelnik Dr. Trstenjak s. r.

Od naših v tujini.

— **S. Bethlehem.** Po farmaj (Kmetijaj), štere majo naši Slovenci, se je začelo nabiranje živeža za gladne. Vmro je Šinko Avgustin po operaciji v želodci, star 49 let. Zapušto je ženo i 6 dece. — Kat. cerkev sv. Jožefa je obhajala 15 letnico svoje posvetitve. Teško je zbežala sestra prednica na kat. šoli. Ta je vodila vse igre, štere je deca naprejdavala. Sestra je od sv. Trojice doma. Vsem se v molitev priporoča.

Doma i po sveti.

Velka zgüba slovenske univerze v Ljubljani. Letos je že zgübila naša univerza dva velka vučenjaka. Kak so že naše „Novine“ pisale je pred tremi meseci vmro univ. profesor Franc Jesenko, šteri se je ponesrečo na Triglavi. Pred dobrim tjemnom pa je vmro vučenjak, šteroga pozna skoro vsa Europa, zavolo njegovih vučenih spisov, univ. profesor Karel Hinterlechner. Pokojni profesor je bio precu časa

profesor na bečkoj univerzi, gda smo pa Slovenci dobili svojo slovensko univerzo v Ljubljani, je pokojni prišeo na svojo domačo zemlo vzgajat mladino. Pokojni je bio pred leti tudi rektor univerze i večkrat dekan, drugače pa je bio strog, odločen i značajan mož. Naša akaoemska mladina želi vekom! mož, naj njemi bode slovenska zemla lejka, štero je tak goreče lubo!

Blaga zadosta — ljudje pa stradajo. Nekši nemški list opozarja na nadprodukcijo po celom sveti i jo dokazuje z uradnimi številkami. V različnih skladiščaj Amerike je ešče nad 5500 milijonov brušlov žita neprodanoga. Ta množina bi zadostovala, da bi vse človeštvo živelo dve leti brezi vsakše pridelave. Presežek cukra znaša 6 milijonov ton. Pridelak kave se ceni na 26 milijonov vreč, to je za 13 milijonov več kak se v ednom leti porabi. Količina čaja v Angliji znaša 112 milijonov kilogramov proti 73 milijonom leta 1926. Razven toga so nagromadene velikanske množine kaučuka, šteri se je lani pomnožo za 130 milijonov kg. Nedavno je guverner države Oklahoma zapovedao, da se vstavi 3000 petroleski vrelcov i ista skrb, kak preprečiti kapanje cene, mantra vse petrolejske kralé, posestnike ogromnih plantaž, velke farmarje, tovarnare i druge podjetnike. Gotovo pa je, da so vsi tej jako bogati, samo ne vejo, ka bi z bogastvom delali. Medtem ko strada dosta milijonov drugih, šteri so brezi vsakših sredstev, grozijo velikansko zaloge nakopičenoga blaga, da zadušijo svoje posestnike, šteri nemrejo več najti küpcov.

Kelko je ljudi na sveti? Statistika Zveze narodov za leto 1931/32. podaja skupno število ljudi na sveti, ki znaša 2 milijardi 12 milijonov i 800.000 ljudi. Če primerjamo te številke s številom ljudi lanskoga leta, vidimo, da so narasle za 20 milijonov. Več kak pol ljudi živi v Aziji, namre 1 milijardo i 130 milijonov. Na drugom mesti je Europa, štera ma 506 milijonov ljudi. Od lani je narasla za 8 milijonov. V Ameriki živi približno polovico telko ljudi kak v Europi, namre 252 milijonov; od tej 134 milijonov v Severnoj i 83 milijonov v Južnoj Ameriki, na Srednjo Ameriko pride 35 milijonov. Afrika pa ma ljudi 142 milijona. Australija pa 10 milijonov. Med državami pa ma največ ljudi Kitajska, namre 455 milijonov.

Lübiti svoj narod je krščanska dužnost! Svoj narod zatajiti je greh! Šteri svoj narod zataji, greši proti 4., 5. i 8. božoj zapovedi!

Narodna.

Slomšekova.

Kak popevajo naši naročniki Medžimurci?

Prelubien svet Urban
Ti dober naš mejaš,
V gorica ti stanuješ,
I lepo grozdje maš,
Ti zori ga i sladi ga,
Boš dal nam dober mošt.

Veselo te na bregu
Vsakši mužek počasti
Okoli kejsa tvoga
Rad trsje nasadi
Ti čuvaj nam i brani nam
Gorički dober sad.

Vsakši čeden mužek
Gorice okopa
I k svetomi Urbanu
Se v brege rad poda.
Poglet ide, kak kaže se
Jel čep se šče derži.

Z goric v gorice gleda,
Jel Urban zeleni
Veseli mejašu kaže
Gda zelen plašt dobi
Pozovega, kaj v pivnicu šla
I pila vsakšni jen glaž.

Po svetomi Mihalju
Bratva dobra je
A k svetomi Martini
Pa vince krsti se
No pijmo ga, hvalmo Boga
Kaj nam dobro vince da.

Na zdravje vseh Slovincov
Naših prijatelov
Zatem pa i Medjimurcov
Slovenskih sosidov
Nalijmo mi, popijmi svi
Prijatelje naj Bog živi.

Zanimivosti.

Kelko je na sveti neoženjenih žensk. Najnovejša statistika pravi, da je na sveti 380 milijonov žensk neporočenih. Statistika pravi, da se najlezje ženske poročijo do starosti 30 let. Nad 30 let je pa jako malo primerov.

„Bolševiški“ otok. Nekša ruska ekspedicija v Lednom morji je našla nov otok, šteromi je dala ime „Bolševik.“ Šteri se tomi ne bi smejao?

Kelke mleka spišejo v Beči? V ednom leti se spiše v Beči 286 milijonov l. mleka. To mleko bi tvorilo 10 m širok, 1 m globoki i 18 m dugi potok. Na edno osebo pride v meseci 13 l.

Beč kúpíje konje. Zavolo podraženje bencina se vračajo Dunajčani h konjom. Konje je nakúpilo že okoli 50 bečkih tovarnarov i opústilo tovarne automobile.

Vzrok betegu. Janček ječi, da ga boli želodec. „Boli te zato, ka je prazen,“ njemi

pove mamica. „Pojej kaj, pa te nede več bolo.“ — Proti večeri pride stric na obisk i ječi, da ga boli glava. „Boli te zato, ka je prazan,“ njemi pojasni Janček.

Rajši brezi rok kak pa na delo. V mestu Olomuci na Čehoslovaškom se je pripetio strašen dogodek. Nekši 48 letni delavec je bio obsojen na šest tjdnov zapora. Po přestanoj kazni je bio poslani v nekšo fabriko, gde morajo nepobolšani potepini prisilno delati. Komaj je nastopo svoje delo je stopo k velkomi mašini i položo obe roki pod veliko rezilo i z nogov pognao mašin. Ostri nož je delavci včasi odrezao osem prstov na obeh rokaj, da se je delavec nezavesten zgrúdo na tla. Pozneje je povedao, ka rajši ostane celo svoje življenje pohablenec, kak pa da bi delao v fabriki.

NEDELA po risalaj petdvajseta.

Vu onom vremeni pravo je Jezuš vnožini priliko eto: Spodobno je včinjeno králestvo nebesko k človeki, ki je posejao dobro semen vu svojo njivo. Kda bi pa spáli ljudjé, je prišao njegov neprijáteo i posejao je kokol med pšenico i odlišo je. Kda je pa zrásla setva i sád je prinesla; leda se je skázao i kokol. Pristopivši pa slugi hišnoga Gospodára, pravili so njemi: Gospodne, ne li si dobro semen posejao v tvojo njivo? Odket tak má kokol? I veli njim: neprijáteo človik je to včino. Slugi so pa pravili njemi: ščesš, da idemo i ga vó splevémo? I veli: ne; naj kak pobérajóči kokol, ne poskúbéte vó žnjim navkúpe i pšenico. Nihájte oboje rásti do žétve; i vu vremeni žétve povem žnjecom: poberte oprvim kokol i zvešte ga vu snopje na požganjé, pšenico pa spravte vu moj škegen. (Mat. XII.)

Odvetniški pripravnik z dveletno advokatsko in dovršeno sodno prakso išče službo pri advokatu. Vstop 1. maja 1933, eventuelno tudi preje. Dopisi na upravo lista 2 pod „advokatski pripravnik.“

Nc V 136/32.

3

Prostovoljna javna dražba.

Na predlog dedičev ležeče zapuščine po rajni Grabar Ani, rojeni Vratarič se vrši

v ponedeljek dne 7. novembra 1932 ob 9 uri

na licu mesta v Polani prostovoljna javna sodna dražba nepremičnin vl. št. 161 d. o. Veščica, vl. št. 4, 99 in 119 d. o. Polana, to je okroglo 8 - 10 oralov njiv, travnikov in gozdov, hiše št. 6 z gospodarskim poslopjem s pripadajočimi pritliklinami in premičninami vred.

Izključna cena, pod katero se ne proda, znaša 77.153 Din, vadi pa znaša 10% izključne cene.

Dražbene pogoje se lahko vpregleda pri podpisnem sodišču med uradnimi urami v sobi šte. 20.

Okrajno sodišče v Murški Soboti, odli. V, dne 30. oktobra 1932.

Gospodarstvo.

Prezimovanje včel.

Pri tako vestvesenem medu sta možiči dve možnosti prezimovanja.

1.) Zadnji satniki medu, ako niso zamazani kar je letos redko naj se prinesejo v medišče in se tam obrnejo na robe, da ga čebele preselijo v vališče še v pravem času.

2.) Ako so pa zadnji satniki samasani, je more čebelar (po zvalenju mladi prenesti naprej, prazne pa odstraniti. — Vse to je mišljeno za toplo stavbo. Pri mrzli stavbi pa mora istotak, stranske satnike obrniti na robe, da se med združi. Na ta način ne bo razočaranja spomladi posebno pri nezkušenih čebelarjih. Toti pa bodo jako redki rojarje, ki bodo prezimili vse svoje družine, če nemajo potrebna rezervna medu.

Izkušnja nas pa itak uči, da so potrebni trije pogoji, da čebele srečno prezimijo.

1.) Panj naj bo udoben, da od ene strani nudi potrebno toploto, od druge strani pa omogoča pravilno in lahko zračenje.

2.) V panji naj imajo zadostno množino dobre hrane.

3.) Naj uživajo popolen mir, da ne bodo razburjene in tako uživale večje množine hrane, ki bi je prisilila v predrosno izletevanje.

Sicer se pa prezimovanje razdeli v dva dela: Prvi del je popolnoma brezdelno počivanje, ki traja od zadnjega jesenskega izletevanja, do druge polovice januarja. To je do takrat, ko met ca začne nesti in s tem se začne druga polovica prezimovanja, ki traja tako dolgo, dokler se spomladi ne snažijo. Naloga prvega počitka je samo to, da čebele užijejo samo neobhodno potreben med za življenje. V drugi polovici pa rabijo poleg medu tudi cvetni prah in vodo.

V prezimovanju je mir za včele tak velke važnosti, da si naj še imajo tako udobno stanovanje, še tako dosti in dobrega medu, i samo voslenjenost zadostuje, da slabo prezimijo in celo pomrjejo. (Dale).

CENE:

Bečko živinsko senje. Prignani je bilo 2556 goved, iz Jugoslavije 150. Cene so bile sledeče: voli najbolši 1 Šiling 75 grošov, I. 1 50—1 65 Š., II. 1 10—1 40 Š., III. 0 80 1 20 Š., klavna živina 0 50—0 70 Š. Kesneje so se cene za prvovrstne vole zvišale za 5 grošov.

Prinas so pa cene sledeče: biki kg 2 do 4 50 Din, telice kg 2 do 4 50 Din, teoci kg 4 do 5 50 Din, krave kg od 1 do 3 Din, svinje kg 6—7 Din.

Cend kmetskim pridelkom 100 kg.: pšenica 150 Din, žito 120 Din, kukarica 165 Din, oves 120 Din, hajdina 90—100 Din, ječmen 120—122 Din, proso 110 Din, krompir 40—45 Din, seno 60—70 Din, slama 40—50 Din.